

Miljøgodkendelse

Morsø Kommune

Miljøgodkendelse

af ejendommen

Elsøholm

Elsøvej 115, 7900 Nykøbing M

Miljøgodkendelse efter § 12 i *lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* (lov nr. 1572 af 20. december 2006).

6. januar 2011

Indledning

Morsø Kommune har den 21. februar 2010 modtaget ansøgning om omlægning og udvidelse af svineproduktionen på ejendommen Elsøholm, Elsøvej 115, 7900 Nykøbing. Det ansøgte udløser, jf. lov om miljøgodkendelser mv. af husdyrbrug¹, krav om miljøgodkendelse af ejendommen.

I forbindelse med foroffentlighedsperioden har Morsø Kommune ikke modtaget bemærkninger til sagen. Udkastet har endvidere været sendt i høring med høringsfrist den 3. januar 2011. Der er i forbindelse med høringsperioden ikke indkommet bemærkninger.

Resumé

Den eksisterende produktion af smågrise og slagtesvin bortfalder. Der ønskes tilladelse til etablering af en ny slagtesvinestald med tilhørende slagtesvineproduktion.

På baggrund af beregninger foretaget ud fra nudrift og ansøgt produktion vurderes det, at den ønskede udvidelse ikke medfører en væsentlig påvirkning af miljøet. Lugtmæssigt overholdes afstandskravene, og det generelle ammoniakkrav opfyldes vha. et staldsystem med delvis spaltegulv, fodringsmæssige tiltag, gyllekøling og biologisk luftrensning.

Påvirkning med støv og støj forventes uændret.

Ammoniakfordampningen falder i ansøgt drift med ca. 500 kg N/år i forhold til nudrift, på trods af et større dyrehold.

Det generelle krav om reduktion af ammoniakfordampning i forhold til husdyrlovens krav om reduktion i ammoniakemission er opfyldt med en margin på 803 kg N/år.

Kravene til lugt er overholdt (jf. særskilt OML lugtberegning).

Håndtering af husdyrgødning sker via ansøgers hovedejendom beliggende Mejerivej 10, 7900 Nykøbing, hvortil der foreligger en særskilt ansøgning om miljøgodkendelse.

Udspretningsarealerne er forholdsvis robuste, beliggende udenfor nitratfølsomme indvindingsområder, men indenfor nitratklasse. Ca. 180 DE afsættes via Morsø Bioenergi.

Udspretningsarealerne modtager alle husdyrgødning i nudrift, og er altovervejende de samme arealer i hhv. nudrift og ansøgt drift.

Husdyrgødningen fra ejendommen opbevares i lagertank der er logistisk velplaceret i forhold til de aktuelle udspretningsarealer.

Der vil ikke være væsentlige ændringer i transportbelastningen i forbindelse med udvidelsen.

---

¹ Lov nr. 1572 af 20. december 2006

Indhold

<i>Indledning</i>	2
<i>Resumé</i>	2
<i>1 Godkendelsen</i>	5
<i>2 Generelle forhold og vilkår</i>	6
2.1 Ansøger og ejerforhold	6
2.2 Beliggenhed og planmæssige forhold	6
2.3 Generelle vilkår	6
<i>3 Husdyrbrugets anvendelse af Bedste tilgængelige teknik (BAT)</i>	8
4.1 Indretning og drift af stalde	13
4.2 Gødningshåndtering og opbevaringsanlæg	13
4.3 Råvare-, vand- og energiforbrug	14
4.4 Lugt og støv	15
4.5 Lys og støj	18
4.6 Spildevand	18
4.7 Transporter	19
4.8 Affald	20
4.9 Skadedyrsbekæmpelse	21
4.10 Sprøjtemidler og andre kemikalier	22
4.11 Driftsforstyrrelser og uheld	22
4.12 Husdyrbrugets forslag til vilkår og egenkontrol	23
4.13 Forhold ved husdyrbrugets ophør	24
4.14 Alternative muligheder	24
<i>5. Husdyrbrugets arealer</i>	25
5.1 Areal og harmonikrav	25
5.2 Overfladevand	25
5.3 Grundvand	25
<i>6 Naturvurdering for ejendommen</i>	26
6.1 Anlæggets ammoniakdeposition på naturområder	26
6.2 Arter på Habitatdirektivets Bilag IV	27
6.3 Natura 2000 områder	28
6.4 Fredninger	29
6.5 Økologiske forbindelseslinier og kerneområder	29
<i>7 Varetagelse af hensyn til landskabet</i>	31

8 Samlet vurdering og konklusion	32
9. Retsbeskyttelse og underretning	33
9.1 Klagevejledning	33
9.2 Retsbeskyttelse	34
9.3 Underretning om miljøgodkendelse	34
<u>Bilag</u>	
Bilag 1 Placering i forhold til naboer og natur	35
Bilag 2 Situationsplan	36
Bilag 3 Kapacitetserklæring	37
Bilag 4: Grafik over OML beregnet lugtpåvirkning omkring Elsøholm	41
Bilag 5. Natura 2000 område nr. 29: Dråby Vig.	42
Bilag 6: Beredskabsplan	45
Bilag 7 Beplantningsplan	51

1 Godkendelsen

På baggrund af de givne oplysninger i ansøgningen samt besigtigelse af ejendommen, suppleret med kommunens vilkår og vurderinger godkendes den ansøgte husdyrproduktion på ejendommen Elsøholm, Elsøvej 115, 7900 Nykøbing.

Godkendelsen meddeles i medfør af *lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug* nr. 1572 af 20. december 2006 samt *bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug* nr. 648 af 18. juni 2007.

Godkendelsen meddeles på vilkår som beskrevet i det følgende. Husdyrbrugets anlæg og arealer skal fremover drives i overensstemmelse med de fastsatte vilkår.

Med godkendelsen følger 8 års retsbeskyttelse, som udløber i 2019. Vilkårene kan dog til enhver tid ændres jf. § 40 i *lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug*, såfremt der fremkommer nye oplysninger om forureningens skadelige virkninger.

Morsø Kommune gør opmærksom på, at denne godkendelse er et supplement til gældende regler i love og bekendtgørelser. Gældende regler skal til enhver tid efterleves også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.

2 Generelle forhold og vilkår

2.1 Ansøger og ejerforhold

Ansøger/ejer:

Navn Thomas Bennedsgaard
Adresse Mejerivej 10, 7900 Nykøbing
Telefon: 97711549

Bedriftsoplysninger:

Navn Elsøholm
Adresse Elsøvej 115, 7900 Nykøbing
CVR 21059234
CHR 81638

2.2 Beliggenhed og planmæssige forhold

Ejendommen Elsøholm er beliggende mellem Nykøbing og Elsø. Nuværende smågrise- og slagtesvinestald ønskes fjernet og ny slagtesvinestald opført på samme placering. Der er etableret transportvej direkte fra produktionsbygningerne til Harrehøjvej som anvendes til al erhvervstrafik.

I stuehuset til ejendommen er der etableret en privat vuggestue med pasning af børn fra 0-3 år. Der er ikke udarbejdet lokalplan for vuggestuen. Morsø Kommune har forud for denne godkendelse indhentet en udtalelse fra Embedslægen. Bemærkningerne herfra er indarbejdet i denne godkendelse.

2.3 Generelle vilkår

- 2.3.1 Virksomhedens skal placeres, indrettes og drives i overensstemmelse med de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet og de oplysninger og vilkår der fremgår af denne godkendelse.
- 2.3.2 Bedriften skal til enhver tid leve op til gældende regler i love og bekendtgørelser, også selvom disse regler eventuelt måtte være skærpede i forhold til denne godkendelse.
- 2.3.3 Godkendelsen bortfalder, såfremt den ikke er taget i brug inden 2 år fra afgørelsens ikrafttræden.
- 2.3.4 Hvis godkendelsen ikke udnyttes helt eller delvist i tre år, bortfalder den del af godkendelsen, der ikke har været udnyttet i de seneste tre år.
- 2.3.5 Vilkårene 2.3.3 og 2.3.4 gælder dog ikke for fravigelser der skyldes naturlige udsving som f.eks. sygdom eller force majeure.

- 2.3.6 Derudover må virksomheden ikke udvides eller ændres bygnings- eller driftsmæssigt på en måde, der indebærer forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, før udvidelsen eller ændringen er godkendt af Morsø Kommune.
- 2.3.7 Ændringer i ejerforhold og ansvarshavende skal altid meddeles til Morsø Kommune.
- 2.3.8 Såfremt der konstateres MRSA eller anden lignende smitte i besætningen skal dette straks meddeles Morsø kommune.
- 2.3.9 Miljøgodkendelsen skal revurderes efter 8 år, og skal således revurderes første gang i 2019.
- 2.3.10 Godkendelsen træder i kraft den 6. januar 2011. Såfremt afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden dog beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen.

3 Husdyrbrugets anvendelse af Bedste tilgængelige teknik (BAT)

For at sikre, at landbruget udvikler sig i takt med de stigende krav til ressourcebevidsthed og miljøforhold, er det væsentligt at foretage en vurdering af anvendelsen af ressourcer og emission af forurenende stoffer fra produktionen.

Et af miljøgodkendelseslovens hovedformål er, at der særligt skal tilsigtes at fremme anvendelsen af bedste tilgængelige teknik (BAT), herunder renere teknologi, således at ressourceforbruget og tabene af forurenende stoffer til omgivelserne bliver mindst mulig. BAT er således et bredt begreb, der for husdyrbrug omfatter alle anvendte teknikker og miljøteknologi til nedbringelse af forurening.

Hvorvidt virksomheden lever op til kravet om anvendelse af BAT beror på en helhedsvurdering under hensyntagen til proportionalitetsprincippet. Der skal således være en miljøeffekt af investeringen, der står i forhold til omkostningerne, for at anvendelsen af den miljøforbedrende teknik kan defineres som værende BAT, ligesom der skal tages hensyn til teknikernes tekniske og praktiske egnethed som virkemiddel til nedbringelse af forurening. Endelig skal der ved vurderingen af hvad der i det konkrete tilfælde er BAT, tages hensyn til sektorens økonomiske muligheder.

Ansøger har redegjort for følgende anvendelse af BAT og renere teknologi til nedbringelse af ressourceforbrug og emission af forurenende stoffer:

0-alternativ:

Alternativet til dette projekt er, at driften vil forsætte uændret og anlægget og arealerne ikke vil blive reguleret mht. ammoniak, udvaskning af næringsstoffer m.m. som er en del af hensigten med husdyrloven.

Management/godt landmandsskab:

BAT inden for management/godt landmandsskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

1. Registrere vand, energi, foder, spild, forbrug af handels- og husdyrgødning. Der føres løbende kontrol med foderforbruget til svinene og løbende kontrol med evt. vand- og foderspild. Der føres journal over spredning af uorganisk gødning og husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons udspredding. Der føres løbende journal over vand- og energiforbrug, og det samlede forbrug opgøres endeligt i forbindelse med det årlige regnskab. Ejer tilstræber selv, at være aktiv i stalden hver dag, og sørger for den overordnede kontrol af alle tekniske anlæg og, at systemer fungerer efter hensigten.
2. Uddannelse og træningsprogrammer for personale. Alle medarbejder deltager aktivt i både den daglige pasning af bedriften og supplere den overordnede styring. De ansatte aftaler med ejeren, hvordan dagen, ugen osv. skal forløbe, så bedriften bliver passet bedst mulig. Ved de daglige pauser snakker personalet sammen, og der er rig mulighed for at

koordinere dagen. Reparationsarbejder noteres og følges op af ejer. Derudover er medarbejderne informeret om at ejendommen er miljøgodkendt, samt hvilket ansvar der medfølger.

3. Nødplaner (beredskabsplan).

Der er lavet en beredskabsplan, hvori forholdsregler i forbindelse med uheld med håndtering af husdyrgødning, brand mv. er beskrevet (jf. beredskabsplan).

4. Reparation og vedligeholdelsesprogrammer for bygninger og inventar.

Efter tømning af hver sektion bliver staldsektionerne vasket og overbruset, ventilations- og varmeanlæg bliver rengjort og funktionen kontrolleret. Ligeledes kontrolleres fodringsanlægget og vandventilerne. Bygninger vedligeholdes løbende og ejendommen holdes ryddelig.

5. Korrekt planlægning af aktiviteter på anlægget.

Grise der indsættes på ejendommen flyttes så vidt muligt altid på hverdage.

Gylleudslusning foretages i ugens hverdage indenfor normalt arbejdstid.

6. Korrekt planlægning og gødskning.

Der udarbejdes mark- og gødningsplaner i henhold til dansk lovgivning, hvilket styrer anvendelsen og udbringningen af næringsstoffer på markerne.

Ved udbringning af husdyrgødning planlægges der i forhold til at opnå den højeste udnyttelsesprocent af kvælstoffet mht. udbringningstidspunkt.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

7. Staldteknik:

Der ønskes et nyetableret anlæg der etableres med delvis spaltegulv. Delvis spaltegulv vurderes at leve op til nutidens BAT krav.

Sigtet med anlægget og denne ændrede miljøgodkendelse er, at der ud fra et proportionalitetssynspunkt konstant vil blive indhentet nyeste og bedste viden, der gør anlægget til en fremtidssikret virksomhed. Ved miljøtilsyn og revurdering vil der blive orienteret om hvilke overvejelser, der er foretaget med henblik på bedriftens fremtid i relation til den teknologi der giver det bedste miljøhensyn.

I forbindelse med vurdering af BAT for staldteknikken for det ansøgte anlæg, er der taget udgangspunkt i visse af de eksisterende BAT byggeblade suppleret med andre elementer. Ventilationsanlægget optimeres bla. ved, at undgå modstand i systemet gennem hyppig rengøring og service. Ved at undgå modstand i ventilationssystemet sikres en korrekt ventilation, færre lugtgener, mindre energiforbrug til ventilation, mindre energiforbrug til opvarmning af stalde om vinteren.

I referencedokumentet for bedst tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er ovenstående forhold nævnt som BAT. Desuden findes der en række danske BAT-byggeblade og BAT-kandidater på en række teknikker (jf. nedenstående).

Der findes endnu ikke et egentligt byggeblad for gyllekøling, men teknikken er alligevel valgt i det nye staldanlæg, da det kan reducere ammoniakemissionen, og da det samtidig er muligt at genplacere varmen i staldanlægget. Kølesystemet er valgt med udgangspunkt som egentlig varmforsyning og det forventes at anlægget vil blive den primære

varmeforsyning fremadrettet. Der suppleres op med oliefyr i kolde perioder. Der forventes en ammoniakreducerende effekt på 5,5 procent på årsbasis.

Der installeres biologisk luftrensning på ejendommen. Der installeres en Skov Bio 1U. Der forventes 8 % ammoniakreduktion på ejendommen ved opførelse af biologisk luftrensning.

Foderteknik:

Der er på ansøgningstidspunktet ikke pålagt ejendommen restriktioner i forhold til fodring med fosfor.

For at reducere udskillelsen af næringsstoffer (N og P) i gødningen fra svin, indføres der et krav om foderets maksimalindhold af råprotein/FE samt maksimalt indhold af P

Der stilles vilkår om et maksimalt råprotein indhold på 147 gram pr foderenhed og et maksimalt foderforbrug på 2,7 foderenhed pr kg tilvækst. Fosforindholdet er maksimalt 4,2 gram pr foderenhed.

Desuden anvendes der ernæringsstyring eller fasefodring til, at tilpasse foderets til dyrenes specifikke behov i forskellig produktionsfaser, samt fytase for at begrænse brugen af fosfor råvare, samt for at reducere påvirkningen af omgivelserne.

I referencedokumentet for bedst tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, nævnes ovenstående som BAT.

På baggrund af ovenstående vurderes ansøgningen at leve op til BAT inden for fodring.

Vandbesparende foranstaltninger:

Der anvendes drikkekopper ved grisenes drikkepipler, hvilket er med til at sikre et minimum af spild.

Ved rengøring af staldene i blødsættes staldene forud for egentligt vask med højtryksrensere. Både i blødsætning og højtryksrensning er vandbesparende.

Staldene kontrolleres dagligt, og evt. lækager udføres der straks små reparationer, eller der tilkaldes service hvis der er behov for dette.

Iflg. referencedokumentet for bedst tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (drikkekopper, i blødsætning og højtryksrensning ved vask).

Energisparende foranstaltninger:

Der anvendes frekvensstyrede elmotorer til dele af staldriften, herunder ventilationen, og staldbelysning er kun tændt efter behov. Al ventilation er udstyret med et temperaturreguleret styringssystem som sikrer, at ventilationen kører optimalt i forhold til staldtemperatur og elforbruget. Dette sikrer temperaturstyring og minimumsventilation i perioder, hvor behovet for ventilation er lavt.

Gyllekøling er valgt i en del af det nye staldanlæg som et ammoniakreducerende tiltag. Samtidig er det muligt at genanvende den producerede varme fra gyllekølingen, således energiforbruget til opvarmning af anlægget reduceres. Kølesystemet er valgt med udgangspunkt i hvor det er muligt at reducere ammoniakudledningen mest og samtidig finde udnyttelse af al varmen der herved produceres (jf. ansøgningsmaterialet).

Iflg. referencedokumentet for bedst tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (frekvensstyring af elmotorer, samt temperaturstyring).

Opbevaring af husdyrgødning:

Der er ikke etableret fast overdækning på eksisterende gylletanke. Det er almindeligvis ikke problematisk, at etablere et godt flydelag. I den ønskede nye lagertank ønskes der etableret en fast overdækning der begrænser ammoniakemissionen fra tanken og reducerer antallet af transporter fra anlægget da regnvandet holdes ude af denne lagertank.

Desuden gælder der følgende forhold på ejendommen:

1. Der føres logbog over flydelaget på lagertanken, så der er fokus på at flydelaget lever op til kravene.
2. Gylletanke bliver hver 10 år kontrolleret i beholderkontrollen, hvor det sikres at tankene stadig er intakte og tætte.
3. Tanken tømmes ca. en gang årligt for inspektion og vedligeholdelse.
4. Gyllen omrøres kun forud for udkørsel af gylle.
5. Der er konstant flydelag på gyllen, og efter omrøring/udkørsel kontrolleres det, at der senest 14 dage efter at der igen er gylle i tanken, er etableret flydelag.
6. Der etableres fast overdækning på den nye procestank.

I referencedokumentet for bedst tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er ovenstående forhold nævnt som BAT.

Udbringning af husdyrgødning:

Husdyrgødningen håndteres sammen med anden ejet ejendom. Alle beregninger for påvirkninger er beregnet og vurderet i denne.

Der udarbejdes årligt et gødningsregnskab samt en gødningsplan, hvori bl.a. udbringningen af husdyrgødning afpasses efter afgrødernes behov for næringsstoffer og vækstperiode, hvilket betyder maksimal udnyttelse af næringsstoffer. Udbringningen sker aldrig på vandmættet, oversvømmet eller snedækket areal.

Udbringningsteknikken sker typisk ved slangeudlægning på en voksende afgrøde. I tilfælde af udbringning på ubevokset jord, indarbejdes husdyrgødningen indenfor maksimalt 6 timer.

Da arealerne dyrkes delvist med vinterafgrøder, benyttes der ikke nedfælder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed også en større udvaskning. Udkørsel med nedfælder, tager endvidere en del længere tid. En nedfælder, har typisk 6-12 m. rækkevidde, mens en gyllevogn med slæbeslanger har op til 24 m. rækkevidde. Af samme grund er der også valgt slæbeslanger som udbringningsteknik.

Hvor det er muligt udbringes husdyrgødning på udlæggermetoden, med en stationær pumpe tilkoblet med slange til en mobil enhed med slæbeslanger. Derved forhindres tom

kørsel med traktor og vogn. Udbringning med udlæggermetoden er mulig på størstedelen af ejendommens harmoniarealer.

I referencedokumentet for bedst tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, er visse af ovenstående forhold nævnt som BAT. Det vurderes at de valgte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Desuden kan det oplyses, at når der udbringes husdyrgødning og suppleres op til Plantedirektoratets norm med handelsgødning, er der forbrugt 10-15 % mindre kvælstof end den økonomisk optimale mængde. Dette medfører et kraftigt incitament til en restriktiv håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig, og lugtgenerne er mindst. Ligeledes vil stigende afgrødepriser flytte afgrødernes økonomisk optimale kvælstofniveau højere op, og dermed kræve bedre udnyttelse af husdyrgødning på bedriftens arealer. Det tilstræbes at varske nærmeste naboer i forbindelse med udbringning af husdyrgødning.

Fravalg af teknologi

Gylleforsuring er fravalgt ud fra flere forhold. Energiforbruget ved drift af et forsøringsanlæg opgjort til min. 20.000 kwh. Erfaringer med forsøringsanlæg fra andre ejendomme har vist, at der kan være en risiko for forværring af lugtgener. Idet ejendommen ikke er placeret i umiddelbar nærhed af sårbar natur og ammoniakreduktion kan opfyldes på anden vis, fravælges gylleforsuring. Desuden er forsuring kun en BAT kandidat.

Morsø Kommunes vurdering:

Morsø Kommune vurderer, at ejendommen samlet set efterlever krav om implementering af BAT på ejendommen. I det nye staldanlæg laves tiltag så tab af ammoniak reduceres. Der er fokus på optimering af både foderet og fodring, således at dyrene ikke tildeles unødvendige næringsstoffer. Medarbejdere instrueres om betydningen af disse tiltag og derved sikres at alle er med i den daglige drift. Den nye stald bygges så energiforbruget bliver på et så lavt som muligt. Der er ved udbringning af husdyrgødning fokus på så lav tab af ammoniak som muligt. Alt i alt vurderes bedriften at efterleve krav om anvendelse af BAT i forbindelse med miljøgodkendelsen.

4 Husdyrbrugets anlæg

4.1 Indretning og drift af stalde

Ejendommen skal fremover udelukkende anvendes til slagtesvin fra 30 kg til 107 kg. Stalden indrettes med vådfodring og delvis spaltegulv, og baseres på gyllesystemer der fører gyllen fra staldafsnittene til procestank. Herfra bliver gyllen separeret af mobil dekanter fra Morsø Bioenergi.

Tabel 1: Dyrehold (årsproduktion) før og efter udvidelse

Dyreart og kategori	Før antal	Efter antal
Smågrise 7,2 -30 kg	7000	0
Slagtesvin 30-102 kg	7000	0
Slagtesvin 20-107 kg	0	11580

Vilkår:

- 4.1.1 Ejendommen og dens omgivelser skal renholdes, så lugtgener begrænses mest muligt. Der må ikke findes unødvendige våde områder og fast gødning på gulv og spalter.
- 4.1.2 Dokumentation for overholdelse af husdyrproduktionens skal gemmes i min. fem år, og forevises kommunen på dennes forlangende.
- 4.1.3 De vilkår der vedrører driften, skal være kendt af de ansatte, der er beskæftiget med den pågældende del af driften.

Morsø Kommunes vurdering:

Morsø Kommune vurderer at den ansøgte produktion stemmer fint overens med de fysiske forhold på ejendommen. Produktionen er dokumenterbar og er således mulig at dokumentere i forbindelse med miljøtilsyn.

4.2 Gødningshåndtering og opbevaringsanlæg

Gødningsystemerne består udelukkende af gyllesystemer. Gyllen opbevares delvis på anden ejendom, der ejes af ansøger. Der produceres i alt 5674 ton gylle på ejendommen. Der afsættes husdyrgødning til Morsø BioEnergi. Denne mængde afsættes som fiberdelen efter separation. Ansøger råder over flere tanke på andre lokaliteter. Den årlige produktion på ansøgers ejendomme udgør i alt 16841 ton, heraf afsættes ca. 570 ton til Morsø Bioenergi. Ansøger har samlet set opbevaringskapacitet på 16410 ton. Der er således tankkapacitet til mere end et års kapacitet. Ansøger søger parallelt miljøgodkendelse på anden ejendom, Mejerivej 10, 7900 Nykøbing M.

Vilkår:

- 4.2.1 Hvis en gyllebeholder tages ud af drift, skal den rengøres. Såfremt den afmeldes beholderkontrol, skal dette meddeles til kommunen, og den skal inden førstkommende 1. januar gøres uanvendelig.
- 4.2.2 Håndtering af gylle skal til enhver tid foregå under opsyn, således at spild undgås, og der tages størst muligt hensyn til omgivelserne.

Morsø Kommunes vurdering:

Det er Morsø Kommunes vurdering, at virksomheden opbevarer og håndterer husdyrgødningen på en sådan måde, at risikoen for gener for naboer og miljø er begrænset mest muligt.

4.3 Råvare-, vand- og energiforbrug

Ejendommens ressourceforbrug ved gennemførelsen af den ansøgte udvidelse fremgår af tabel 1.

Tabel 1: Ejendommens årlige forbrug af vand og energi efter udvidelse.

Ressource	Før	Efter
Vand	8.500 m ³	8.000 m ³
El	165.000 kWh	170.000 kWh
Fyringsolie	12.000 l/år	1.500 l/år
Dieselolie	0 l/år	0 l/år

Energi

Nedenstående er energiforhold beskrevet med udgangspunkt i det aktuelle forbrug på ejendommen pt., hvilket forventes tilnærmelsesvis uændret i den ansøgte drift.

I nudrift forbruges der ca. 165.000 kWh. I den ansøgte drift er et forsigtigt estimat at det samlede elforbrug vil stige marginalt som følge af el forbrug til gyllekøling mv.

Vandforbruget i nudrift udgør ca. 8.500 m³. I den ansøgte drift forventes vandforbruget ikke at stige, men som følge af en mere opdateret teknologi at flade en smule trods det øgede dyrehold. Vandforbruget til drikkevand øges mens vandforbrug til staldvask reduceres. Desuden er der ikke drikkekopper under drikkenipler i nudrift, hvilket etableres i den ansøgte drift.

Forbruget af fyringsolie i nudrift er ca. 12.000 l/år. I den ansøgte drift forventes forbruget af fyringsolie at være væsentligt mindre, da den primære varmekilde vil være gyllekøling og samtidig vil der ikke være smågrise på ejendommen, der har et væsentligt større varmebehov end slagtesvin. Der forventes kun at skulle anvendes oliefyr som varmekilde som supplement i enkelte perioder.

Brændselolie til markbruget (jf. ansøgningsnummer 14.188 på Mejerivej 10, 7900 Nykøbing Mors).

Forventes dog uændret i den ansøgte drift, da der ikke sker en udvidelse af det dyrkede areal.

Energibesparende foranstaltninger

Ventilationsanlægget er moderne og energisparende.

Der etableres gyllekøling som varmekilde.

Der anvendes frekvensstyring på hovedparten af ejendommens el-motorer.

Vand

Ejendommens vandforbrug i nudrift er på ca. 8.500 m³. Vandforbruget i den ansøgte drift forventes at falde en smule, idet der etableres vandbesparende foranstaltninger

Vandbesparende foranstaltninger

Der anvendes vandbesparende dyser på højtryksrenser.

Drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.

I tilfælde af lækager identificeres og repareres problemet hurtigst muligt.

Der anvendes drikkekopper ved drikkeventiler eller flydere i staldanlægget.

I nudrift er der ikke i alle grisestier vandkopper under vandventiler.

Vilkår:

- 4.3.1 Al unødvendig staldbelysning, udendørs som indendørs, skal være slukket om natten, i perioden 22.00 til 06.00.

Morsø Kommunes vurdering:

Det er Morsø Kommunes vurdering, at virksomheden har taget de nødvendige forholdsregler til at mindske ressourcospild, og at ressourceforbruget er søgt begrænset til et lavt acceptabelt niveau. Produktionen sker udelukkende i et nyt staldanlæg, hvor der i projekteringsfasen er taget hensyn til at udstyr skal have et så lavt forbrug som muligt.

4.4 Lugt og støv

Der må forventes lugtgener fra staldanlægget. Lugtgener begrænses ved god hygiejnisk standard. Der forventes kun lugtbidrag fra gylletanken ved omrøring og udkørsel.

Lugtemissionen fra ejendommen efter udvidelsen er beregnet i ansøgningssystemet på www.husdyrgodkendelse.dk.

Lugten fra staldene kan beregnes efter 2 metoder hhv. "FMK vejledningen" af maj 2002 samt "Lugtvejledningen" pr januar 2007.

Der er ansøgt om en produktion på 11.580 slagtesvin pr år (20-107 kg). Der er 3100 stipladser med delvist spaltegulv og 150 pladser i udleveringsstald med fuldspalter.

Udleveringsstalden regnes med, da der her er mulighed for fodring af grisene. Dette svarer med de ansøgte ind- og udgangsvægte til en lugtemission på 31.890LE/s eller 66.143 OU/s.

De vejledende geneafstande efter de 2 beregningsmetoder samt den vægtede fysiske afstand er vist i nedenstående tabel:

	Vægtet fysisk afstand	Geneafstand efter FMK metoden	Geneafstand efter Lugtvejledningen
Byzone	1443 m	565 m	646 m
Samlet bebyggelse	420 m	317 m	488 m
Enkelt bolig	328 m	179 m	229 m

Geneafstandene beregnet efter FMK-metoden ligger under den fysiske afstand. Geneafstanden ved den nye beregning er overskredet 68 m i forhold til samlet bebyggelse, men overholdt for både byzone og nærmeste enkeltliggende nabo.

Beregning af geneafstand med OML-beregning

Jf. den nye godkendelsesbekendtgørelses bilag 3 kan de generelle lugtberegninger i ansøgningen efter ansøgers ønske erstattes af konkrete OML-beregninger. Den nye grænseværdi på hhv. 5, 7 og 15 OUE/m³ skal overholdes som maksimale månedlige 99 % fraktiler som timemiddelværdier.

Når der laves en konkret OML-beregning omregnes lugtemissionen fra staldene til en lugtkoncentration ved naboerne. Beregningen inddrager placering af de enkelte luftafkast, meteorologiske klimadata, bygningsdimensioner, terrænforhold og staldanlæggets placering i forhold til naboer. Resultatet er en maksimal lugtkoncentration i en given afstand og der skal derfor ikke foretages korrektioner mht. nordlig placering mv.

Der er lavet en beregning i OML-multi for at kunne vurdere risikoen for lugtgener og beskrive, hvilke tiltag der kan anvendes for at mindske lugtgenerne.

I forhold til den vejledende beregning er der nogle specielle forhold, der gør sig gældende for denne ejendom:

- Geometri, - den nye stald erstatter 2 eksisterende bygninger. Stalden måler ca. 30*100 m og den geometriske udformning bliver da et øst-vest liggende rektangel, der er 3 gange så langt som det er bredt. I den simplificerede beregning af de vejledende geneafstande er der regnet med stalde, der er placeret med en kvadratisk geometrisk udformning. Den aktuelle geometri betyder, at spredningsbilledet bliver mere langstrakt rektangulært i østlig og vestlig retning. Da de geometriske forhold betyder mere end vindretningerne skal der anvendes en skarp tolkning af resultaterne, når man betragter de maksimale månedlige 99% fraktiler
- Placering, - staldene er placeret sydøst for den samlede bebyggelse og nord for nærmeste nabo. Dette indregnes via OML-modellens meteorologiske spredningsdata.
- Opland – staldene er placeret i åbent landskab med meget spredt bevoksning og normale vindforhold. Landskabet kan betragtes som værende fladt. Lugtpåvirkningerne fra produktionen er vist grafisk i bilag 4

Derudover er der lavet tiltag for at nedsætte lugtemissionen og optimere ventilationsanlæggets spredningsevne:

- Der er valgt delvist spaltegulv i de nye stalde for at minimere lugtemissionen
- Eksisterende stalde med fuldspaltegulv nedrives
- Alle afkast på de nye stalde er ført 0,5 m over kip
- Der anvendes multi-step ventilation for at øge hastigheden i afkastene ved lav ydelse

Boligerne ligger mindst 410 m fra origo i retningen 300°-320°. Der opnås en værdi på 5 OUe/m³ ved alle boliger i samlet bebyggelse. Genekriteriet er 7 OU/m³ og dermed overholdt.

Nærmeste enkeltbolig er placeret ca. 330 m fra origo i retning 180° og den maksimale koncentration er 8 OUe/m³, hvor genekriteriet er 15 OUe/m³. I Elsø viser bilaget med lugtkoncentrationerne efterlever husdyrgodkendelseslovens afskæringskriterier for lugtpåvirkning. Derudover implementeres biologisk rensning af en del af ventilationsluften, hvilket kan have en lugtmæssig effekt.

Grise afgiver støv i form af døde hudceller. Støvet samler sig i staldene, men en del ventileres ud gennem skorstenene. Staldene rengøres ifølge ansøgers oplysninger mellem hvert hold grise.

Vilkår:

- 4.4.1 Svineproduktionen må maksimalt give anledning til en lugtemission på 66.143 OUe/s
- 4.4.2 Luften fra den nye stald skal føres 0,5 m over kip.
- 4.4.3 Ventilationsanlægget skal indrettes og vedligeholdes således, at der kan opretholdes en maksimal afkasthastighed på 10,5 m/s.
- 4.4.4 Ændres udformningen af stalde og ventilation skal løsningen forudgående godkendes af kommunen.
- 4.4.5 Lugtemissionen fra staldene må ikke give anledning til væsentlige lugtgener hos naboer. Såfremt der efter Morsø Kommunes vurdering opstår væsentlige lugtgener, der vurderes at være væsentligt større end der kan forventes ifølge grundlaget for miljøvurderingen, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres afhjælpende foranstaltninger. Udgifter i forbindelse med undersøgelse, måling og afhjælpning afholdes af husdyrbruget.
- 4.4.6 Driften må ikke medføre væsentlige støvgener udenfor ejendommens eget areal. Såfremt der efter Morsø Kommunes vurdering opstår væsentlige støvgener, kan kommunen meddele påbud om, at der skal indgives og gennemføres afhjælpende foranstaltninger.

Morsø Kommunes vurdering:

Morsø Kommune vurderer, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlig forringede lugtforhold for omkringboende, ligesom støv ikke forventes at give gener. Afskæringskriterierne for lugt overholdes og der kan ligeledes være en yderligere lugtreducerende effekt for omkringboende idet der ikke er medtaget effekt en luftrensning.

4.5 Lys og støj

Foderblandingsanlægget vil være i drift dagligt, hvilket foregår uændret i nudrift såvel som i ansøgt drift. Dette sker dog inden døre, uden påvirkning af omgivende miljø. Ventilation sker med forhøjet afkast hvilket har en støjdæmpende effekt.

Tiltag mod støjkloder:

Der er installeret moderne, støjsvagt og energivenligt ventilationsanlæg.

Støj dæmpende effekt på ventilation med forhøjet afkast.

Der er ikke korntørring på ejendommen da korn opbevares i gastætte siloer.

Der er dæmpet eller intet natbelysning i staldene samt dæmpet gårdspladsbelysning efter mørkets frembrud.

Vilkår:

- 4.5.1 Virksomhedens bidrag til støjbelastningen i omgivelserne må ikke overstige følgende værdier, målt ved nabobeboelser eller deres opholdsarealer:

Mandag-fredag kl. 7.00-18.00, samt lørdag kl. 7.00-14.00: 55 dB(A)

Alle dage kl. 18.00-22.00, lørdag kl. 14-18, samt søndag kl. 7-18: 45 dB(A)

Nat, kl. 22.00-07.00: 40 dB(A)

Den maksimale støjværdi i nattetimerne, må ikke overstige 55 dB(A) i ovennævnte afstand.

- 4.5.2 Normal kørsel med traktor og landbrugsmaskiner i dagtimerne er ikke omfattet af støjgrænserne i vilkår 4.5.2.
- 4.5.3 Hvis Morsø Kommune skønner, at der er støjgener fra driften af virksomheden, skal virksomheden for egen regning eftervise, at gældende støjkrav overholdes. Støjmålingen skal foretages af en akkrediteret støjmåler. Støjmålingen kan højst kræves én gang årligt og skal foretages i overensstemmelse med Miljøstyrelsens Vejledning nr. 6/1984: "Måling af ekstern støj" og Miljøstyrelsens Vejledning nr. 3/1996: "Supplement til vejledning om ekstern støj fra virksomheder".

Morsø Kommunes vurdering:

Det er Morsø kommunes vurdering at anlægget lever op til krav om maksimal støjemission. I perioder med markarbejde må det forventes at støjgener kan forekomme.

4.6 Spildevand

Spildevandsmængde:

Toilet fra ny stald ledes til offentligt afløb. Den samlede mængde sanitært spildevand fra ejendommen udgør maksimalt 250 m³/år til afledning.

Spildevand tilledt gyllebeholder:

Vaskevand tilledes lagertanken i overensstemmelse med det opgivne vandforbrug og kapacitetsopgørelsen. Disse er baseret på normtal, estimer og erfaringer.

Vilkår:

- 4.6.1 Udledning af overfladevand fra befæstede arealer og tagarealer via dræn til vandløb kræver tilladelse i henhold til *bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4, § 12 og §13* (bek. nr. 1667 af 14/12/2006). Der skal blandt andet søges om udledningstilladelse før det ønskede byggeri kan tages i brug.
- 4.6.2 Spildevand fra rengøring af stalde og lignende skal ledes til gyllesystem, og anvendes i henhold til reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Morsø Kommunes vurdering:

Med de stillede vilkår vurderes at det er sikret at spildevandet håndteres på en hensigtsmæssig måde, uden væsentlig risiko for forureningsfare.

4.7 Transporter

Erhvervsmæssig transport foregår primært ad indkørsler i østlig retning (jf. situationsplan). Transportbelastningen øges marginalt i den ansøgte drift.

I høstsæsonen kan forekomme transport af korn til ejendommen med traktor, svarende til ca. 75 læs/år. Antallet af transporter er uændret i den ansøgte drift. Begrundelsen til en uændret eller lavere transportbelastning af korntransporter skal bla. findes i en mindre disharmoni mellem silokapacitet og foderbehov i nudrift, men en bedre harmoni i den ansøgte drift. Ejendommens silokapacitet til korn modsvarer foderforbruget i den ansøgte drift.

I nudrift anvendes siloanlægget til salgsafgrøder udover hvad der indgår i foderforbruget på ejendommen, og derfor transporteres der også korn fra ejendommen i nudriften. Andre fodermidler, soja, mineraler, halm mv. leveres i hhv. ca. 12, 12, 12 og 12 transport/år. Antallet af disse transporter er uændret.

Antallet af dyretransporter i nudrift er på ca. 52 transport/år af smågrise til ejendommen, samt ca. 52 transport af slagtesvin/år væk fra ejendommen.

Antallet af dyretransporter i den ansøgte drift er på ca. 26 transport af smågrise/år, samt ca. 52 transport af slagtesvin/år.

Transport af døde dyr er ca. 104 transport/år. Antallet af transporter er uændret.

Transporten af husdyrgødning fordeler sig således at der umiddelbart omkring ejendommen er ca. 78 ha, hvor der udbringes gylle med udlæggermetoden, uden transport på off. vej. Eksterne transporter til fjernere liggende marker med husdyrgødning, sker overvejende med lastbil (ca. 35 t) og i mindre udstrækning med traktor og vogn (ca. 25 t) i den ansøgte drift, hvilket medvirker til at holde transportfrekvensen lav. Transporter til Morsø Bioenergi sker primært udenfor udbringningssæsonen og udelukkende med lastbil.

Antallet af eksterne transporter af husdyrgødning i nudrift udgør ca. 75 transport/år. Eksterne transport af husdyrgødning i den ansøgte drift forventes at andrage ca. 100 transport til Morsø Bioenergi samt ca. 35 transport/år til fjernere liggende arealer.

Samlet set øges antallet af transporter med husdyrgødning med ca. 60 transporter/år,

Tabel 2: Det årlige antal transporter til og fra ejendommen i ansøgt drift.

	Transporter/ år før	Transporter/år efter
Ind- og udlevering af dyr	104	78
Afhentning af døde dyr	104	104
Levering af foder	123	123
Levering af valle	0	0
Kørsel med husdyrgødning	75	135
Levering af brændstof	6	1
Transporter i alt	412	441
Transporter pr dag	1,13	1,21

Vilkår:

- 4.7.1 Ved transport af gylle på offentlige veje, skal gyllevognens åbninger være forsynet med låg eller lignende, således at spild ikke kan finde sted. Skulle der alligevel ske spild, skal dette straks opsamles.

Morsø Kommunes vurdering:

Det er kommunes vurdering at de forøgede antal transporter ikke vil virke generende i lokalområdet. Transporter til Morsø Bioenergi vil ske primært udenfor vækstsæsonen, hvorfor forøgelsen vurderes ikke at være af et omfang, der vil være generende for omgivelserne.

4.8 Affald

Ansøger har redegjort for følgende affaldshåndtering:

Affald bortskaffes så vidt muligt til genbrug via kommunalt affaldsdepot.

Det brændbare affald opbevares i container, som tømmes af professionel renovatør eller leveres personligt på Kommunalt affaldsdepot. Pt. er der fast aftale med renovatør med levering til Nordvest Sortering.

Plast: genbrug (forventes ikke at overstige ca. 200 kg/år).

Papir: genbrug (forventes ikke at overstige ca. 200 kg/år).

Pap/emballage: genbrug (forventes ikke at overstige ca. 200 kg/år).

Tomme og rengjort dunke fra planteværnsmidler: (forventes ikke at overstige ca. 200 kg/år).

Emballage fra olie og smørefedt: genbrug/ (forventes ikke at overstige ca. 200 kg/år) (opbevares på Mejerivej 10).

Olie- og kemikalieaffald

Spildolie (EAK 200126/130205):

Tømmes af leverandør eller professionel renovatør.

Olieprodukter opbevares på fast gulv uden afløb med mulighed for opsamling i tilfælde af spild (opbevares primært på Mejerivej 10).

Kemikalier:

Planteværnsmidler (EAK 200119) returneres til leverandør eller professionel renovatør. Uden for sprøjtesæson estimeres oplaget til ca. 50 l. Opbevaring sker på Mejerivej 10, 7900 Nykøbing M

Vilkår:

- 4.8.1 Der må ikke foretages afbrænding af affald på ejendommen.
- 4.8.2 Bortskaffelse af miljøfarligt affald skal ske via godkendt ordning.

Morsø Kommunes vurdering:

Det er Morsø Kommunes vurdering, at der ved affaldshåndtering og – bortskaffelse under de nævnte vilkår, og ved overholdelse af de gældende regler for dette, tages det nødvendige hensyn til omgivelserne.

4.9 Skadedyrsbekæmpelse

Kommunal rottebekæmpelse eller abonnementsordning, og der udlægges gift efter behov. Pt. er der abonnementsordning med ISS.

Der udsættes gyllefluer eller der udlægges bekæmpelsesmiddel i overensstemmelse med vejledninger herom.

Rottelasser opstillet omkring bygningerne (jf. ovenstående).

Vilkår:

- 4.9.1 Opbevaring af foder og affald skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

Morsø Kommunes vurdering:

Det er Morsø Kommunes vurdering, at der med skadedyrsbekæmpelse under de nævnte vilkår, og ved overholdelse af de gældende retningslinjer på området, tages det nødvendige hensyn til omgivelserne.

4.10 Sprøjtemidler og andre kemikalier

Markdriften håndteres fra anden ejendom. Der er således ikke maskiner, olie eller pesticider på ejendommen. Ansøgning om miljøgodkendelse sker parallelt med denne.

Vilkår:

4.10.1 Medicin må ikke opbevares sammen med levnedsmidler eller foderstoffer.

4.10.2 Medicinrester og brugte kanyler skal bortskaffes via autoriserede kanaler som fx den kommunale modtageordning. Ved særlige forholdsregler for bortskaffelse af lægemidler, vil det fremgå af indlægssedlen i pakningen.

Morsø Kommunes vurdering:

Det er Morsø Kommunes vurdering at medicin og andre kemikalier håndteres på ejendommen uden risiko for forurening af omgivelserne, ved overholdelse af ovennævnte vilkår og de oplysninger, der fremgår af ansøgningsmaterialet.

4.11 Driftsforstyrrelser og uheld

Der vil være en vis risiko for driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med håndtering og transport af gylle, samt håndtering af bekæmpelsesmidler. Ansøger har redegjort for følgende overvejelser til minimering af risiko for uheld:

Redegørelse for mulige uheld:

- Færdselsuheld med gyllevogn.
- Ikke tilsigtet start eller fjernbetjening af elektrisk udstyr, pumper mv.
- Udløb af olie, kemikalier.

Minimering af risiko for uheld:

Transporttanke for gylle er monteret med sugetårn og returløb, således at evt. overfyldning ledes direkte retur til lagetanken.

Lagrene er stabile og kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger.

Lagrene tømmes hvert år og inspiceres visuelt.

Der udføres obligatorisk beholderkontrol.

Der udarbejdes en beredskabsplan for kontaktpersoner i tilfælde af uheld.

Minimering af gene og forurening ved uheld

Der udarbejdes en beredskabsplan på ejendommen.

I tilfælde af udslip kontaktes maskinstation, Falck eller evt. andre der kan bistå med sugedstyr (jf. beredskabsplan).

Vilkår:

- 4.11.1 Ved driftsuheld, hvor der opstår risiko for forurening af miljøet, er der pligt til øjeblikkeligt at anmelde det til Alarmcentralen, tlf. 112, og efterfølgende straks at underrette Morsø Kommune, Natur og Miljøafdelingen, tlf. 99 70 70 00.

Morsø Kommunes vurdering:

Såfremt det stillede vilkår og de skitserede forhold i ansøgningen overholdes, vurderer Morsø Kommune, at ejendommen gør, hvad der umiddelbart er muligt, for at minimere risikoen for uheld.

4.12 Husdyrbrugets forslag til vilkår og egenkontrol

Ansøger har i ansøgningen ikke stillet forslag til vilkår.

Ansøger har i ansøgningen angivet følgende forslag til egenkontrol:

- Der foretages regelmæssige sundhedstjek (1 gang om måneden) af dyrene sammen med en dyrlæge, og der anvendes kun lægemidler efter anvisning fra dyrlægen.
- Der føres logbog for gyllebeholderne.
- El-installationer tjekkes hvert 5. år af en elektriker. Derudover holder ejeren løbende øje med installationerne.
- I bedriftens driftsregnskab registreres forbrug af vand, energi, indkøbt foder, pesticider og handelsgødning.
- Bedriftens bortskaffelse af affald registreres på affaldsstamkort.
- Der føres logbog til kontrol af flydelaget på gylletanke.
- Gylletanke følger reglerne for beholderkontrol min. hvert 10. år.
- En gang årligt udarbejdes gødnings- og husdyrsindberetning samt mark- og gødningsplaner, begge dele anvendes som dokumentation for husdyrbrugets størrelse samt forbrug af gødning.
- Der føres sprøjtejournal.
- Der udføres jævnligt Elfo eftersyn, hvor installationer kontrolleres. Derudover efterser ejer jævnligt installationer og vandforsyning for at forebygge skader og lækager.
- Gyllepumpning overvåges altid.

Morsø Kommunes vurdering:

Det er kommunens vurdering, at landbruget med de angivne egenkontroller og eftersyn drives således at hensyn til dyrevelfærd, miljø og sikkerhed tilgodeses i videst mulige omfang.

4.13 Forhold ved husdyrbrugets ophør

Stalde og lagre tømmes for hhv. dyr, foder og husdyrgødning

Vilkår:

- 4.13.1 Ved husdyrbrugets ophør skal alle gyllebeholdere, fortanke og gyllekældre på ejendommen tømmes. Alle staldanlæg rengøres og alt affald fjernes.
- 4.13.2 Udendørs foder- og gødningsopbevaringsanlæg skal nedrives og fjernes fra ejendommen, når de ikke længere er i brug. Staldbygninger der ikke længere anvendes skal vedligeholdes, så de ikke henstår i forfald, eller skal alternativt nedrives.

Morsø Kommunes vurdering:

Morsø Kommune vurderer, at der i ovennævnte vilkår foretages tilstrækkelige tiltag til at undgå efterfølgende forureningsfare efter husdyrbrugets ophør, og at stedet vil blive holdt i en tilfredsstillende stand under hensynstagen til de landskabelige interesser.

4.14 Alternative muligheder

Ansøger har redegjort for følgende alternative muligheder:

0-alternativet –dvs. uændret produktion

Alternativet til dette projekt er, at driften vil forsætte uændret og anlægget og arealerne ikke vil blive reguleret mht. ammoniak, udvaskning af næringsstoffer m.m. som er en del af hensigten med husdyrloven.

5. Husdyrbrugets arealer

5.1 Areal og harmonikrav

Beskrivelse af arealer, antal ha, placering i forhold til ejendommen m.v. behandles i forbindelse med ansøgning for anden ejendom (Mejerivej 10, 7900 Nykøbing).

Håndtering af husdyrgødning fra bedriften sker ligeledes via ansøgers ejendom på Mejerivej 10, 7900 Nykøbing.

5.2 Overfladevand

Overfladevand fra befæstede arealer og tage kan medføre voldsom hydraulisk belastning af vandløb i forbindelse med store regnskyl, ligesom tagvandet kan være næringsbelastet af kvælstof fra staldluften.

Udledning af overfladevand fra befæstede arealer og tagarealer via dræn til vandløb kræver tilladelse i henhold til *bekendtgørelse om spildevandstilladelser m.v. efter miljøbeskyttelseslovens kapitel 3 og 4, § 12 og §13* (bek. nr. 1667 af 14/12/2006). Morsø Kommune gør opmærksom på, at der skal søges om udledningstilladelse inden det ønskede byggeri tages i brug.

5.3 Grundvand

Arealerne er beskrevet i ansøgningen om miljøgodkendelse af Mejerivej 10, 7900 Nykøbing M, der ligeledes ejes af ansøger.

6 Naturvurdering for ejendommen

Udtalelse vedr. ammoniakdeposition på tør natur

Husdyrloven forpligter kommunerne til at varetage hensynet til natur med dens bestande af vilde dyr og planter og disses levesteder, jf. lovens §23, stk. 2. Såfremt lovens generelle regler ikke sikrer dette hensyn tilstrækkeligt, har kommunen mulighed for at stille yderligere vilkår. På baggrund af denne forpligtelse har Morsø Kommune udarbejdet denne naturvurdering for det husdyrbrug, der søger om miljøgodkendelse.

Denne naturvurdering bygger på tolkning af luffoto, beregning af kvælstofdeposition med de bedst tilgængelige modeller, samt den på nuværende tidspunkt tilgængelige viden om tilstanden af konkrete naturarealer og udbredelsen af planter og dyr. Vurderingen går kun på anlægget, idet arealerne vurderes i naturvurderingen på ejers anden ejendom Mejerivej 10, hvorpå der ligeledes er søgt om miljøgodkendelse.

Generelt

Ejendommen er beliggende på Midtmors lidt vest for Nykøbing. Der ligger ikke beskyttet natur i umiddelbar nærhed af ejendommen.

Resume/konklusion på naturvurderingen

På baggrund af ovenstående gennemgang vurderes det, at ammoniakdepositionen fra den ansøgte udvidelse ikke vil påvirke de beskyttede naturtyper væsentligt.

Kommunen vurderer, at udvidelsen som beskrevet i ansøgningen og med ovennævnte vilkår:

- vil have en neutral effekt på Natura 2000 områder
- vil have en neutral effekt på arter beskyttet efter EF-habitatdirektivet bilag IV
- ikke vil påvirke beskyttede naturarealer, idet det nærmeste ligger mere end 1000 m væk fra stald- og lageranlæg.
- vil have en neutral betydning for de biologiske værdier i det nærmest liggende fredede område.

Det vurderes således, at udvidelsen vil være i overensstemmelse med husdyrlovgivningen, naturbeskyttelsesloven, fredningskendelser, regionplan og direktivforpligtelse for naturområder.

6.1 Anlæggets ammoniakdeposition på naturområder

Det samlede ammoniaktab fra anlægget i nudrift er 3986 kgN/ha

Det samlede ammoniaktab fra anlægget i ansøgt drift 3486 kgN/ha

Udspretningsarealerne tilhørende ejendommen, er alle godkendt i forbindelse med godkendelsen af ejers anden ejendom Mejerivej10, og vurderes derfor ikke her.

Udover det ansøgende husdyrbrug ligger der 2 andre ejendomme med en samlet husdyrproduktion på mere end 75 DE indenfor en 1.000 m radius omkring ejendommen. Eftersom der ikke er registreret områder beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3 indenfor denne radius, er der ikke beregnet på kumulativ effekt af ammoniakfordampningen.

Områder beskyttet efter husdyrgodkendelseslovens §7

Der findes indenfor en afstand af 1000 m fra ejendommen ikke naturtyper, som er omfattet af §7 i Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug. Nærmeste § 7 beskyttede område er et overdrev beliggende ca. 4000 m NØ for ejendommen. Der er ingen målbar merdeposition i dette område, og den samlede afsætning er estimeret til 0,03 kg N/ha/år.

Morsø Kommunes vurdering:

Det er Morsø Kommunes vurdering, at udvidelsen/ændringen af dyreholdet ikke vil medføre en væsentlig merbelastning af naturområder omfattet af husdyrgodkendelseslovens §7.

Områder beskyttet af naturbeskyttelseslovens §3

Der findes indenfor en 1000 m radius fra ejendommen ikke naturområder beskyttet efter Naturbeskyttelseslovens §3, jf. kortbilag 1. Nærmeste naturområde er en lille sø, beliggende ca. 1100 m SV for ejendommen.

Morsø Kommunes vurdering:

Det er Morsø Kommunes vurdering, at udvidelsen/ændringen af dyreholdet ikke vil medføre en merbelastning af naturområder omfattet af naturbeskyttelseslovens §3.

6.2 Arter på Habitatdirektivets Bilag IV

Medlemslandene i EU skal i henhold til habitatdirektivets artikel 12 indføre en streng beskyttelse af en række dyre- og plantearter, uanset om de forekommer inden for et af de udpegede habitatområder eller udenfor. Disse arter fremgår af direktivets bilag IV. Beskyttelsen vedrører også arternes leve-, yngle- og opholdsteder.

Kommunen skal foretage en vurdering af, om det ansøgte projekt i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke en bilag IV-art væsentligt, før kommunen kan træffe afgørelser i medfør af bl.a. husdyrlovens §§ 10, 11 og 12 (jf. bekendtgørelse nr. 408 af 01/05 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter)

Bilag IV-arter registreret på eller nær ejendommen

Nærmeste registrerede bilag IV art er strandtudsens, der er registreret ca. 3800 m SØ for ejendommen.

Strandtudsens yngler i åbne lavvandede vandsamlinger (f.x. strandsøer) og raster på åbne arealer med enten ingen eller meget lavtvoksende vegetation. Strandtudsens er i stærk tilbagegang i Danmark, og det er væsentligt at sikre dens levesteder. Gødskning og

vandstandssænkning er væsentlige trusler. Tilførsel af næringsstoffer til strandtudsens levesteder kan bevirke at vegetationen bliver så frodig, at den ikke længere holdes tilstrækkeligt kort. Mer-belastningen af ammoniak fra den ansøgte drift til strandengene vurderes at være så marginal (ikke-målbar), at den ikke vil have en væsentlig tilgroning/forringelse af strandtudsens levesteder.

Morsø Kommunes vurdering:

Det er Morsø Kommunes vurdering på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse og levevis, at det ansøgte projekt ikke vil have væsentlige negative konsekvenser for bilag IV arten strandtudse, eller dennes leve-, yngle- eller opholdssteder.

Øvrige bilag IV arter

Enkelte arter kan have levested, fødesøgningsområde eller sporadisk opholdssted på arealer omkring ejendommen. På baggrund af Faglig rapport fra DMU nr. 635 samt kommunens kendskab til området, mener kommunen, at det i den aktuelle sag er relevant at foretage en vurdering i forhold til følgende bilag IV-arter: Arter af flagermus, Markfirben, Stor vandsalamander, Odder og Spidssnudet frø.

For disse arters biologi, herunder krav til levested, rastested og ynglested, vurderes følgende indgreb at være opmærksomhedspunkter i forhold til det ansøgte projekt; tilgroning på grund af manglende afgræsning eller øget atmosfærisk kvælstofnedfald på tørre lokaliteter (markfirben) samt bevarelse af moser og enge (spidssnudet frø). Potentiell forekomst i området af de nævnte bilag IV-arter vurderes knyttet til områdets beskyttede naturarealer, småskove, vandløb og udyrkede arealer i øvrigt.

Morsø Kommunes vurdering:

Morsø Kommune vurderer på baggrund af den eksisterende viden om arternes udbredelse og levevis, at den ansøgte udvidelse af husdyrholdet på Elsøvej 115 vil have en neutral effekt for de nævnte bilag IV arter. Den begrænsede meremission af ammoniak fra ejendommen vurderes ikke at kan medføre forringede forhold i potentielle levesteder for bilag IV arter.

6.3 Natura 2000 områder

Det nærmest liggende Natura 2000-område, ligger 5,6 km NØ for driftsbygningerne, og er nr. 29: Dråby Vig. Udpegningsgrundlaget fremgår af bilag 5.

Bevaringsmålsætningen for Natura 2000-områder er at sikre eller genoprette gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, områderne er udpeget for.

Merdeposition og totaldepositionen fra udvidelsen er vurderet til at være hhv. 0,0 og <0,03 kg N/ha/år, ud fra beregningen af depositionen i nærmeste §7 område. På den baggrund vurderes områdets naturtilstand til ikke at ændres ved det ansøgte projekt, og områdets værdi som fuglelokalitet forringes derved heller ikke.

Morsø Kommunes vurdering:

Det er kommunens vurdering, at udvidelsen har en neutral effekt på Natura 2000 området, og dermed ikke er i modstrid med en målsætning om at sikre eller genoprette en gunstig bevaringsstatus for de arter og naturtyper, som ligger til grund for udpegningen af det pågældende Natura 2000-område.

6.4 Fredninger

Nærmeste fredede område med naturbeskyttelsesinteresser er Legind-Højriis fredningen, der ligger ca. 3,6 km SØ for anlægget.

Morsø Kommunes vurdering:

Det vurderes, at anlægget ligger så langt fra fredningen, at der ikke vil medføre ændringer i naturtilstanden i området.

6.5 Økologiske forbindelseslinier og kerneområder

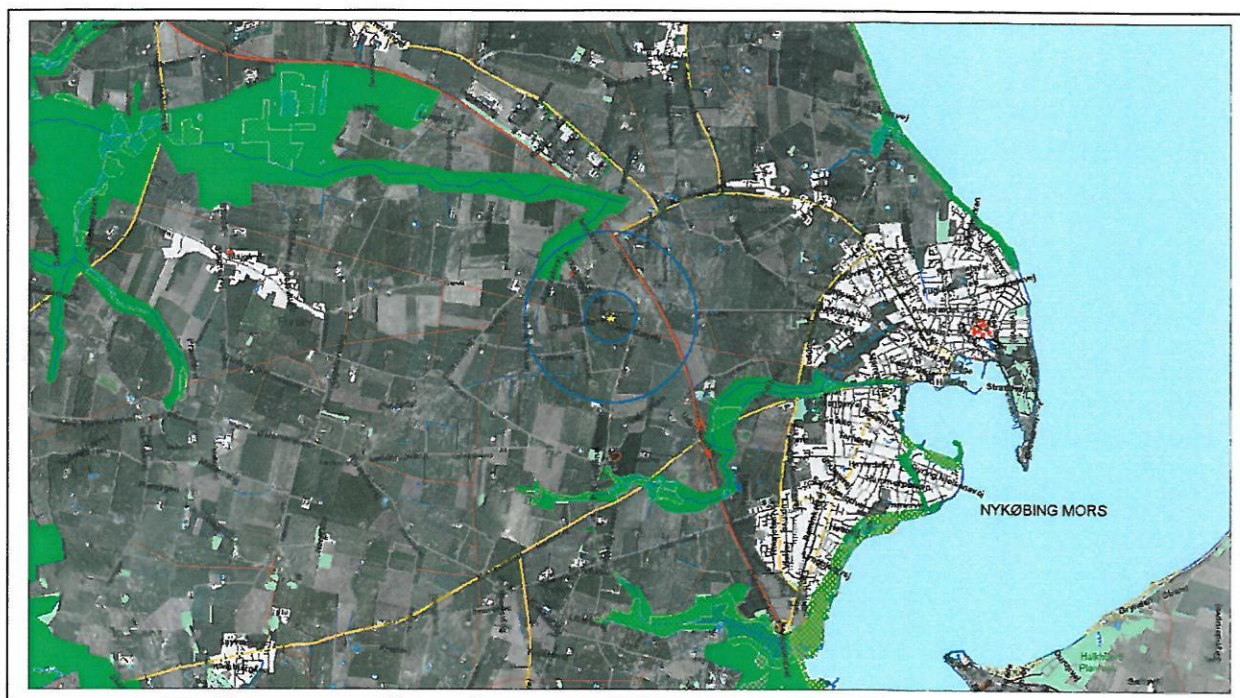
Ejendommen ligger udenfor de i kommuneplanen udpegede "Økologiske forbindelseslinier" eller "Kerne-områder" for natur, jfr. kortbilag 1. I kerneområderne må kun ske forandringer, som forbedrer naturtilstanden. I de økologiske forbindelseslinier skal områdernes funktion som levested og spredningskorridor for dyr og planter styrkes, og deres kvalitet eller potentiale som spredningskorridor må ikke reduceres.

Vurdering:

I henhold til ovenstående vurdering af ammoniakbelastningen af naturområder fra anlægget, vurderer Morsø Kommune, at det ansøgte projekt ikke vil være i modstrid med retningslinierne for kerneområder og økologiske forbindelseslinier i kommuneplanen.

Figur 1.

Gul stjerne angiver ejendommens placering, med hhv. 300 og 1000 m bufferzoner omkring (blå cirkler). Grøn skravering: Økologiske forbindelseslinker, prikker: § 3 beskyttet natur, Grøn prik: registreret strandtudse; rød rude: registreret odder.

7 Varetagelse af hensyn til landskabet

En hensigtsmæssig placering af husdyrbrug og udformning af byggeri og anlæg, er afgørende for såvel erhvervet som for omgivelserne.

Beskrivelse

Landskabet omkring ejendommen

Ejendommen er beliggende på den østlige del af Mors i et landskab præget af et jævnt til let bølget terræn, middelstore og intensivt dyrkede marker og spredte mellemstore gårde og små husmændssteder delvist afskærmet af beplantning. Bevoksnings- og hegnsstrukturen er spredt og der ses kun få levende hegn i området. Landskabet er åbent til transparent i en middelstor skala.

Området ligger indenfor udpegnings landskabelige vedligeholdelsesområder (Kommuneplan 2009-21, retningslinje 27), hvor nye byggerier og anlæg skal søges tilpasset det omgivende landskabs karakter mht. skala, farver og materialevalg. Ejendommen ligger ca 260 m sydøst for en kirkebyggelinje (Elsø kirke) og ca 310 m fra en gravhøj, Harrehøj. Der findes ikke særlige beskyttelsesudpegninger i området i øvrigt.

Den kommende stald erstatter en eksisterende, dog noget større, ca 30 x 100 m.

I ansøgningsmaterialet er ikke taget endelig stilling til den nye bygnings facade. Denne bør svare til de eksisterende bygninger i materialevalg og farver, rød tegl og gråt eternittag.

Vilkår:

- 7.1.1 Den nye stald skal opføres samme materialer som eksisterende bygningsmasse.
- 7.1.2 Der skal ved etablering af ny stald etableres afskærmende beplantning som vist i beplantningsplanen angivet i bilag 7.

Etablering af større landbrugsbyggeri er ofte forbundet med en større mængde overskudsjord. Morsø Kommune vil i den sammenhæng påpege, at deponi af jord til enhver tid skal ske i samråd med kommunen.

Morsø Kommunes vurdering:

Det vurderes herudover, at der i ansøgningsmaterialet er taget de nødvendige landskabelige hensyn med henblik på at tilpasse byggeriet, herunder at der etableres afskærmende beplantning i form af brede læbælter omkring det nye byggeri, svarende til eksisterende beplantning omkring gården - se kort 1:2.000/1:5.000. Det vurderes endvidere, at byggeriet ikke medfører en væsentlig negativ påvirkning af de landskabelige eller kulturhistoriske interesser.

8 Samlet vurdering og konklusion

Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug har til formål at forebygge og bekæmpe forurening af luft, vand, jord og undergrund, samt at begrænse lugt-, lys-, støv-, støj-, og fluegener fra husdyrbrug. Desuden tilsigter loven at fremme anvendelsen af bedste tilgængelige teknik. Virksomheden skal derfor indrettes og drives på en sådan måde, at anvendelsen af ressourcer, herunder energiforbrug og affaldsfrembringelse begrænses mest muligt.

Virksomheden er omfattet af reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen, og Morsø Kommune gør opmærksom på, at reglerne, som de fremgår der, til enhver tid skal overholdes.

Morsø Kommunes vurdering:

Generelt fremstår ejendommen Elsøholm, Elsøvej 115 som en veldrevet husdyrproduktion. Der er ved gennemførelse af de ønskede ændringer valgt et projekt, der kan gennemføres uden væsentlige øgede gener for naboer m.v.

Ejendommen ønskes fremtidssikret ved at udvide produktionen og samtidig ændre den fra smågrise og slagtesvin til udelukkende slagtesvin (fra 20 kg). I den forbindelse kræves der større staldkapacitet, der klares ved nedrivning af eksisterende bygningsmasse og opbygning af en helt ny stald. Der opføres en ny stald efter nyeste viden og der tages udgangspunkt i bygning af staldafsnit der teknologisk er up front. Der bygges således en stald hvor der er fokus på energiforbrug, emission af ammoniak med videre. Der bygges ligeledes med henblik at mindske lugtafgivelsen fra staldene.

Produktionen øges fra 187,6 DE til 349,8 DE mens ammoniakemissionen mindskes ammoniaktabet fra 21 til 10 kg tab pr DE, altså en halvering pr produceret enhed. Det forventes at der ved etablering af gyllekøling kan udvindes varme til hhv. stuehus og smågrise. Der suppleres op i kolde perioder, således at det nuværende forbrug på 12.000 liter fyringsolie reduceres til maksimalt 1500 liter samtidig med at produktionsomfanget øges på ejendommen. Der forventes nogenlunde uændret strømforbrug.

Alt i alt vurderes ejendommen at lave op til intentionerne i husdyrloven. Ejendommen udvikles og der implementeres ny teknologi, der mindsker tab og forbrug på ejendommen således at den fremtidige produktion sker med betydeligt lavere forbrug af energi og samtidig med lavere påvirkning fra produktionen.

9. Retsbeskyttelse og underretning

9.1 Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøger, Miljøministeren, Embedslægen, interesseorganisationer og andre, der må antages at have væsentlig interesse i sagen.

Eventuel klage skal indgives skriftligt senest 4 uger efter afgørelsen er annonceret. Klagen skal indsendes til Morsø Kommune, og kan indsendes via mail: naturogmiljo@morsoe.dk eller til Morsø Kommune, Jernbanevej 7, 7900 Nykøbing M., hvorefter Morsø Kommune videregiver klagen til Natur- og Miljøklagenævnet, sammen med kommunens eventuelle bemærkninger.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at klager indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagegebyret er fastsat til 500 kr. for privatpersoner og 3.000 kr. for alle andre klager, herunder virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

I forbindelse med en klage modtages en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra Morsø kommune. Den fremsendte opkrævning skal benyttes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Godkendelsen offentliggøres i Morsø Folkeblad fredag den 7. januar 2011. En eventuel klage skal således være Morsø kommune i hænde senest fredag den 4. februar 2011 kl. 12.00.

Jf. lovens § 81 stk. 3 må godkendelsen ikke udnyttes inden klagefristens udløb.

En eventuel klage over afgørelsen har ikke opsættende virkning, med mindre Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Hvis ansøgningen ønskes indbragt for domstolene, skal det ske inden 6 måneder fra afgørelsen er offentliggjort.

9.2 Retsbeskyttelse

Godkendelsen er gældende fra tidspunktet for offentliggørelse af den endelige godkendelse. Med godkendelsen følger 8 års retsbeskyttelse. Morsø Kommune skal dog tage godkendelsen op til revurdering og om nødvendigt meddele påbud eller forbud, såfremt der fremkommer nye oplysninger om skadevirkninger ved forureningen og dette ikke kunne forudses ved godkendelsens meddelelse, jf. lovens § 40 stk. 2.

Morsø Kommune skal tage godkendelsen op til revurdering, når der er forløbet 8 år efter godkendelsen, jf. lovens § 41 stk. 3, og derefter mindst hvert tiende år. Den første revurdering skal således igangsættes i 2019

9.3 Underretning om miljøgodkendelse

Kopi af miljøgodkendelsen samt bilag er sendt til:

- Landbo Limfjord, Resenvej 85, 7800 Skive, Att.: Klaus Hvas Sørensen
- Miljøcenter Aalborg, post@aal.mim.dk
- Arbejderbevægelsens Erhvervsråd, ae@aeraadet.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, lokalafdeling Mors, morsoe@dn.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, morsoe@dof.dk
- Forbrugerrådet, fbr@fbr.dk
- Sundhedsstyrelsen, nord@sst.dk
- Danmarks Fiskeriforening, mail@dkfisk.dk
- Danmarks Sportsfiskerforening, jkt@sportsfiskerforbundet.dk
- Ferskvandsfiskeriforeningen, nb@ferskvandsfiskeriforeningen.dk
- Det Økologiske Råd, husdyr@ecocouncil.dk

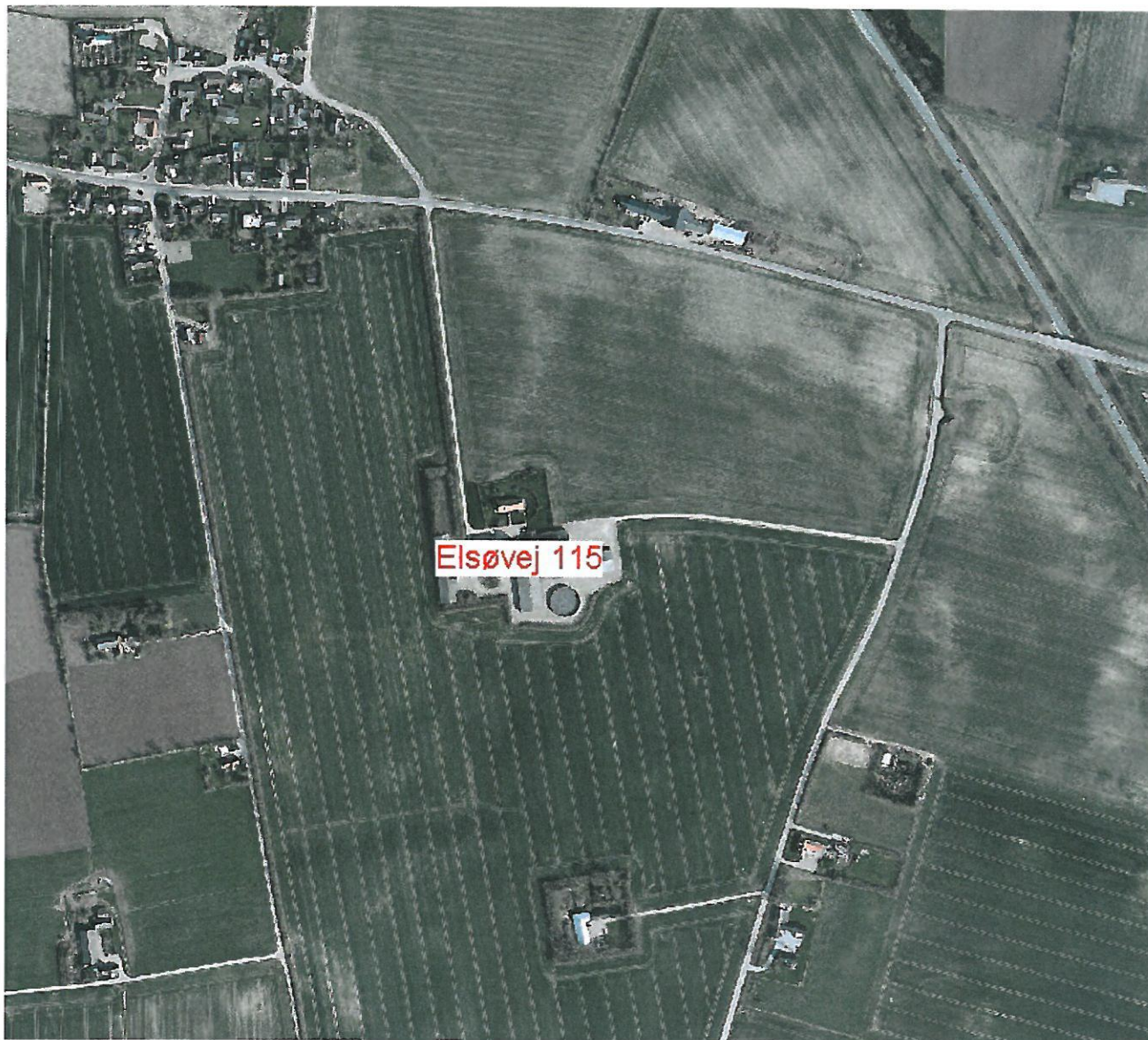
Nykøbing Mors, den 6. januar 2011.

Arne Kirk
Natur og Miljøchef

Morsø Kommune
Jernbanevej 7, 7900 Nykøbing Mors
Tlf. 99 70 7210
e-mail: aki@morsoe.dk

Bilag 1 Placering i forhold til naboer og natur

Bilag 2 Situationsplan

Laribo Limford
 • Miljø & Vand
 • Miljø & Vand

Projekt: 0.1 Situationsplan

Oplysninger:
 Type: 17 (Vandrensning)
 Til: 02/05/2011
 Fra: 02/05/2011
 Målest: 1:500
 Dato: 02/05/2011

Forfatter: 0.1 Situationsplan

Information:
 Tegning nr.: 1702-0000
 E-mail: laribo@laribo.dk
 Web: www.laribo.dk
 Udgivelsesdato: 02/05/2011
 Dato: 02/05/2011

Bilag 3 Kapacitetserklæring

Skemasæt til beregning af :

- Gødningsmængder af lager fra dyr på stald
- Korrektion af vandmængder
- Gødningsmængder pr. måned
- Tilstrækkelig opbevaringskapacitet.

Skemasættet kan anvendes til dokumentation for, at opbevaringskapaciteten for husdyrgødning opfylder gældende regler for udbringning og udnyttelse af husdyrgødningen.

Den tilstrækkelige kapacitet i kubikmeter opgøres som planperiodens største beholdning i lageret plus en stødpudemængde. Data fremgår af vedlagte lagerregnskab for lageret.

Beregningen af tilstrækkelig kapacitet overholder reglerne om udbringning af husdyrgødning i Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 604 af 15. juli 2002 om erhvervs-mæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. og Fødevareministeriets bekendtgørelse nr. 676 af 16. juli 2003 om anvendelse af gødning og om plantedække.

Ejer	Thomas Bennedsgaard	Tlf.	97711549
Adresse	Møjøvej 10 & Elsøvej 115		
Kommune	Morsø		
Dato	21-02-2010		

Beregningen er udført af:	Klaus Hvas Sørensen
Underskrift:	
Der er ikke regnet med kapaciteten til ny procestank på Elsøvej 115 eller ekstra kapaciteten der kan medregnes som følge af afsætning til Morsø Bioenergi.	

Planteavlskontoret
 Landbo - Limfjord
 Reservevej 85, 7800 Skive.
 tlf.: 9615 3000

Beregning af gødningsmængder ab lager - Svineproduktion

For gylle, staldgødning og ajle er 1 ton = 1 kbm. For dybstrøelse er 1 ton = ca. 1,7 kbm.

Mejerivej 10 & Elsøvej 115	A n o n d e r t a l	k	Mængde i ton (t) pr årsdyr eller produceret enhed							
			Gylle***		Fast gødning		Ajle***		Dybstrøelsesgødning	
			t pr dyr inkl vand	t pr år	t pr dyr	t pr år	t pr dyr inkl vand	t pr år	t pr dyr	t pr år
Husdyrart / Staldtype										
24-08-2010										
Søer, løbe-drægtighed *)										
Individuel opstald., delspalte		1,0	3,79	0		0		0		0
Individuel opstald., fuldspalte	725	1,0	3,79	2748		0		0		0
Individuel opstald., fast gulv		1,0		0	0,5	0	1,65	0		0
Løsdrift, dybstr. + spallegulv		1,0	2,08	0		0		0	0,67	0
Løsdrift, dybstr. + fastgulv		1,0	2,08	0		0		0	0,67	0
Dybstrøelse		1,0		0		0		0	1,77	0
Friland, drægtighedsstald		1,0		0		0		0	1,62	0
Søer, farestald *)										
Kassesti, delspalte	725	1,0	1,62	1175		0		0		0
Kassesti, fuldspalte		1,0	1,62	0		0		0		0
Løsdrift, fast gulv		1,0		0	0,35	0	0,55	0		0
Løsdrift, delspalte		1,0	0,9	0		0		0		0
Friland, fareperiode		1,0		0		0		0	1,23	0
Smågris			Startvægt	7,2	Slutvægt	35,0				
Fuldspallegulv		1,00	0,127	0		0		0		0
Drænet gulv + spalter		1,00	0,127	0		0		0		0
Delvis spallegulv	21997	1,00	0,127	2794		0		0		0
Fast gulv		1,00		0	0,021	0	0,068	0		0
Dybstrøelse		1,00		0		0		0	0,026	0
Slagtesvin			Startvægt	30,0	Slutvægt	105,0				
Fuldspallegulv	7200	1,00	0,490	1078		0		0		0
Drænet gulv + spalter	6864	1,00	0,490	3373		0		0		0
Delvis spallegulv	11580	1,00	0,490	5674		0		0		0
Fast gulv		1,00		0	0,1	0	0,320	0		0
Dybstrøelse + gødeareal		1,00	0,310	0		0		0	0,08	0
Dybstrøelse		1,00		0		0		0	0,17	0
Total mængde i tons pr. år				16841		0		0		0

*) Gælder både farestalde og drægtighedsstalde. Normalt fordeler gødningsmængden fra én årsso sig med 2/3 i løbe- og 1/3 i farestalden.

**) Gælder kun drægtighedsstalde.

***) Mængden af gylle og ajle er inkl. splidt drikkevand og vaskevand. Korrektion se side 6

Forudsætninger

1 slagtesvin Opdrættet fra 30 til 102 kg levende vægt, foderforbrug 2,86FEs*72 kg tilvækst = 206 FEs.

1 årsso En årsso, 23,2 grise til 7,2 kg (fravæning ved 28 dage, 1446 FEs pr. årsso. Ca. 2/3 af gødningsmængden i løbe- og drægtighedsperioden, 1/3 i drægtighedsperioden.

1 smågris Tilvækst 22,8 kg (fra vægten 7,2 til 30 kg), 1,97 FEs pr. kg tilvækst (Udskilt mængde gødning + ajle: 0,088 t pr. smågris).

Mængdekorrektion for afvigende vægtinterval

Slagtesvin Der korrigeres med følgende faktor: (vægt ved afgang minus vægt ved start) x (18,3 + (0,195 x (vægt ved afgang + vægt ved start))) / 3 170.

Årssoer Der er normalt ikke tilstrækkeligt grundlag for at korrigeres for arvigende produktionsniveau, men korrektion for unormalt stort eller lille vandforbrug kan være aktuelt. Der bør fremvises dokumentation for væsentlige afvigelser fra normmængderne.

Smågris Der korrigeres med følgende faktor: (vægt ved afgang minus vægt ved start) x (18,3 + (0,195 x (vægt ved afgang + vægt ved start))) / 583.

De inkluderede vandmængder er baseret på følgende gennemsnit for forskellige produktioner:

Vandmængder	Drikkevandsspild	Vaskevand
1 årsso, farestald, 2,4 kuld, liter	0 (min-mid.-maks)	400 (250-600)
1 årsso, drægtighedsstald, liter	0	0
1 smågris, prod., delvis og fuldspallegulv, liter	15 (0-15-30)	15 (10-15-20)
1 smågris, prod., fastgulv el. dybstrøelse, liter	15 (0-15-30)	0
1 slagtesvin, prod., fuld- el. delvis spallegulv, liter	75 (0-75-250)	25 (15-25-40)
1 slagtesvin, prod., fast gulv el. dybstrøelse, liter	75 (0-75-250)	0

Nedbør

Der er regnet med en netto nedbørmængde på 0,4 kbm pr kvm. beholderoverflade eller møddingsareal (møddingsvand til ajlebeholder / gyllebeholder).

Landbo - Limfjord

Korrektion af vandmængde mv.

A: Aktuelt for kvægbrug med ensilageplads/-silo

B: Aktuelt for brug med malkekvæg i bindestald, hvor rengøringsvand fra mælkerum afledes til beholder.

C: Aktuelt hvor overfladevand fra udendørs befæstede arealer afledes til beholder.

D: Kun aktuelt på husdyrbrug, hvor norm-vandmængderne på side 3, 4 og 5 afviger væsentligt fra de aktuelle forhold. Eks. mindre mængde drikkevandsspild eller vaskevand.

24-08-2010	Afledes til		
	gyllebeholder kbm pr. år	ajlebeholder kbm pr. år	anden beholder kbm pr. år
Hvis gyllebeholdrene ikke kan tømmes helt og der efter tømning er: 0 cm tilbage i bunden svarer det til et rumfang på:	0		
A Afløb fra ensilageplads, 0,7 kbm/kvm 0 m2 ensilageplads opsamler 0	0		
B Rengøringsvand, mælkerum* (* Gælder kun bindestalde.)	0	0	
C Afløb fra befæstede arealer, 0,7 kbm/kvm 0 m2 befæstet areal opsamler 0	0		
D Nedbør i gyllebeholder vand opsamlet ud over 0,4 m3 pr m2 beholder	0		
D Afløb fra møddingsplads	0	0	
D Rengøring i stalde, kbm Mejerivej og Elsøvej	1000	0	
D Drikkevandsspild, kbm	0	0	
D Andet, type (feks. ensilagesaft)	0	0	
I alt kbm vand m.v. pr. år	1000	0	0

Ejendommens opbevaringsanlæg

Eksisterende anlæg for gylle/ajle:		
m3	beholder	mdr.kapacitet
1650	m3 GYLLETANK - Mejerivej	1,1
1650	m3 GYLLETANK - Mejerivej	1,1
3100	m3 GYLLETANK - Fariøft	2,1
1350	m3 GYLLETANK - Sundby	0,9
2280	m3 GYLLETANK - Holmen	1,5
3500	m3 GYLLETANK - Elsøvej	2,4
0	m3 GYLLETANK	0,0
0	m3 GYLLETANK	0,0
2180	m3 GYLLEKANALER - Mejeri	1,5
700	m3 GYLLEKANALER - Elsøvej	0,5
0	m3 GYLLEKANALER	0,0
0	m3 GYLLEKANALER	0,0
16410	tons lagerplads	11,0

Nybygget opbevaringsanlæg:		
m3	beholder	mdr.kapacitet
0	m3 GYLLETANK	0,0
0	m3 GYLLETANK	0,0
0	m3 GYLLETANK	0,0
0	m3 GYLLETANK	0,0
0	m3 GYLLEKANALER	0,0
0	m3 GYLLEKANALER	0,0
0	m3 GYLLEKANALER	0,0
0	m3 GYLLEKANALER	0,0
0	m3 AJLEBEHOLDER	0,0
0	m3 AJLEBEHOLDER	0,0
0	m3 AJLEBEHOLDER	0,0
0	m3 AJLEBEHOLDER	0,0
0	tons lagerplads	0,0

Fast staldgødning

Eksisterende anlæg:		Nybygget opbevaringsanlæg:	
0	m2 eksisterende møddingsplads	0	m2 nybygget møddingsplads
0	m2 eksisterende møddingsplads	0	m2 nybygget møddingsplads
0	m2 eksisterende møddingsplads	0	m2 nybygget møddingsplads
0	m2 eksisterende møddingsplads	0	m2 nybygget møddingsplads
750	kg/m3 staldgødning	750	kg/m3 staldgødning
1,5	m gennemsnitlig møddingshøjde	1,0	m gennemsnitlig møddingshøjde
0	tons staldgødning på pladsen (max)	0	tons staldgødning på pladsen (max)
0	m3 møddingskapacitet	0	m3 møddingskapacitet
	måneders opbevaringskapacitet		måneders opbevaringskapacitet

Planteavlskontoret
Landbo - Limfjord

Beregning af tilstrækkelig kapacitet for ejendommen: Mejerivej 10 & Elsøvej 115
 Tilhørende: Thomas Bennedsgaard tlf.: 97711549

24-08-2010	Gylle+ajle ,tons			Fast gødning, tons			Dybstrøelse, tons		
	Pro- duktion	Ud- kørsel *	Ult be- holdning	Pro- duktion	Ud- kørsel *	Ult be- holdning	Pro- duktion	Ud- kørsel *	Ult be- hold
Maj	1514	0	1514	0	0	0	0	0	0
Juni	1468	0	2981	0	0	0	0	0	0
Juli	1514	0	4495	0	0	0	0	0	0
August	1514	0	6009	0	0	0	0	0	0
September	1468	0	7476	0	0	0	0	0	0
Oktober	1514		8990	0	0	0	0	0	0
November	1468		10457	0	0	0	0	0	0
December	1514		11971	0		0	0		0
Januar	1514		13485	0		0	0		0
Februar	1375	0	14860	0	0	0	0	0	0
Marts	1514	1514	14860	0	0	0	0	0	0
April	1468	16328	0	0	0	0	0	0	0
I alt dette år	17841	17841	0	0	0	0	0	0	0
Største beholdning		aktuel	14860			0			0
		minimum	14860			0			0
Ekstra lager til "stødpude"			1514			0			0
Største beholdning + "stødpude"			16374			0			0

* Anvendelsen af husdyrgødning sker iflg. gødningsplan for ejendommen.

	Flydende gødning	Staldgødning	Dybstrøelse
Tilstrækkelig kapacitet, mdr.:	11,0 mdr	mdr	mdr
Tilstrækkelig kapacitet, tons:	16374 tons	0 tons	0 tons

	Flydende gødning	Staldgødning	Dybstrøelse
Eksisterende opbevaringsanlæg	16410 m3	0 ton	
Planlagt nybygget anlæg	0 m3	0 ton	
I Alt opbevaringsanlæg	16410 m3	0 tons	
Svarende til opbevaring i	11,0 mdr	mdr	Markstak
Overkapaciteten svarer til	36 m3	0 ton	kan anvendes
Overkapaciteten svarer til	0,0 mdr	mdr	

Beregning af tilstrækkelig kapacitet er udført af: Klaus Hvas Sørensen
 24-08-2010
 Undertegnede ejer/forpagter indestår for rigtigheden af ovenstående oplysninger om den nuværende opbevaringskapacitet.

Sted: _____

Dato: _____

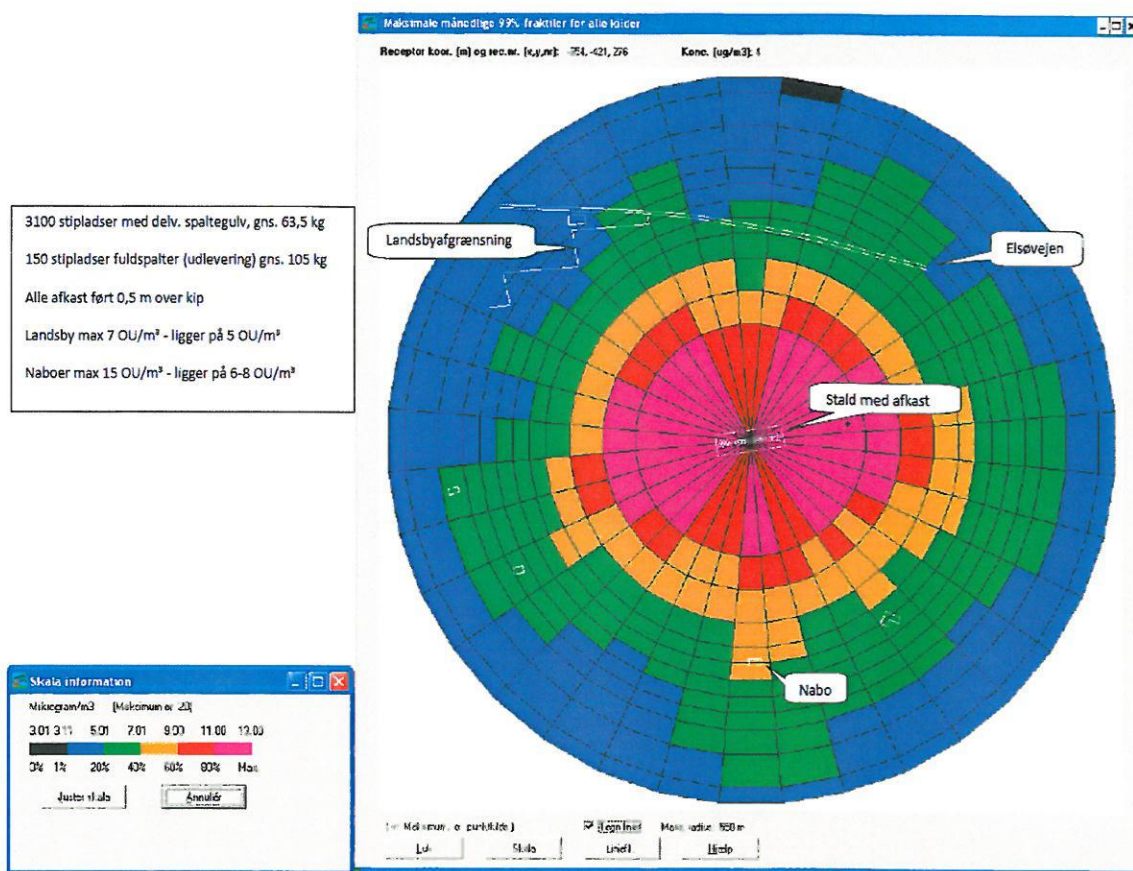
Ejers/forpagters underskrift

Planteavlkontoret
 Landbo-Limfjord
 Reservevej 85, 7800 Skive.
 tlf.: 96153000

Bilag 4: Grafik over OML beregnet lugtpåvirkning omkring Elsøholm

Bilag 5. Natura 2000 område nr. 29: Dråby Vig.

Udpegningsgrundlag og beskrivelse jfr. basisanalyse:

Arter

1103 Stavsild (*Alosa fallax*)

1355 Odder (*Lutra lutra*)

1365 Spættet Sæl (*Phoca vitulina*)

Naturtyper

1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe

1150 *Kystlaguner og strandsøer

1160 Større lavvandede bugter og vige

1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde

1220 Flerårig vegetation på stenede strande

1310 Vegetation af kveller eller andre enårige strandplanter, der koloniserer mudder og sand (1) -

1330 Strandenge

6210 Overdrev og krat på mere eller mindre kalkholdig bund (* vigtige orkidélokalteter)

6230 *artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund

Fugle

Lysbuget Knortegås

Klyde

Hjejle

Havterne

Områdebeskrivelse

Området består primært af lavvandede fjordområder og afgrænses landværts af strandengene rundt om vigen og mod øst af den godt to kilometer lange Buksør Odde. Kystzonen består af sandet bund med en jævn overgang til strandengens sump- og græsvegetation. Ved spidsen af Buksør Odde findes et kystparti med stenet bund, som er en del af et krummoddesystem. Strandengene udgør vigtige yngle- og rasteområder for en række vade- og andefugle.

Vigtigste naturværdier

Først og fremmest er der store marine værdier i området i form af store lavvandede fjordområder. De lavvandede områder i Dråby Vig udgør en vigtig rasteplads for Pibeand, Hvinand og Taffeland, Grågås og Knortegås. De store arealer med strandenge er ligeledes vigtige for en række ynglefugle, bl.a. andet Klyde, Havterne og Alm. Ryle, I efterårsmånederne raster store flokke af vadefugle på strandengene. Specielt Buk-sør Odde er af international betydning for Hjejle.

Trusler mod områdets naturværdier

Næringsstofbelastning fra luften udgør en trussel mod forekomsterne af sure overdrev idet tålegrænsen er markant overskredet for disse arealers vedkommende. Ligeledes er store dele af de marine naturtyper i Limfjorden fortsat truet af for store tilførsler af næringsstof. Det medfører forøget opblomstring af planktonalger og forringer ålegræssets dybdeudbredelse, samt forøger risikoen for iltsvind ved bunden. Dette betyder så igen, at fødegrundlaget for de fugle, der er tilknyttet især ålegræsbestandene er truet.

Tilgroning med træer, buske og høje urter udgør nogen stor trussel på kort sigt for de sure overdrev og strandengene. Opretholdelsen af disse naturtyper vil dog kræve forsat afgræsning.

Igangværende pleje og genopretning

Der er ikke kendskab til nogen forvaltningstiltag i området. Den sydlige del af Buksør Odde er dog købt af staten for at sikre en samlet naturforvaltning

Oversigt over arter og naturtypers i ugunstig bevaringsstatus på baggrund af naturplanens indsatsprogram for område 29:

Ugunstig bevaringsstatus

Naturtype/art	Trusler	Indsats/type
1140 Mudder- og sandflader blottet ved ebbe	(Vurderet ugunstig) Næringstofbelastning, invasive arter, miljøfremmede stoffer	Vandplan
1150 Kystlaguner og strandsøer	Ej tilstandsvurderet – ukendt bevaringsstatus	
1160 Større lavvandede bugter og vige	(Vurderet ugunstig) Udvaskning af næringsstoffer, invasive arter, miljøfremmede stoffer	Vandplan
1170 Rev	(Vurderet ugunstig) Udvaskning af næringsstoffer, invasive arter, miljøfremmede stoffer	Vandplan
1210 Enårig vegetation på stenede strandvolde	Ej kortlagt	
1220 Flerårig vegetation på stenede strande	Ej kortlagt	
1310 Vegetation af kveller eller andre strandplanter på mudder og sand. (Enårig strandengsvegetation)	Ej kortlagt	
1330 Strandenge	Direkte og indirekte gødsning, tilgroning, dræning, invasive arter	Pleje, administrative retningslinier
6210 Overdrev på mere eller mindre kalkholdig bund	Kvælstofdeposition, næringsstofbelastning fra marker, tilgroning, invasive arter	Husdyrlov – administrative retningslinier Naturpleje
6230 Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund	Kvælstofdeposition, næringsstofbelastning fra marker, fragmentering, tilgroning, invasive arter	Husdyrlov – administrative retningslinier Naturpleje Nyetablering
7220 Kilder og væld med kalkholdigt vand	Ukendt status	
7230 Riggær	Kvælstofdep., næringsstofbelastning fra marker, fragmentering, tilgroning	Husdyrlov – administrative retningslinier Naturpleje Nyetablering

Tabel 1. Ej kortlagte/tilstandsvurderede naturtyper er medtaget, idet de skal have gunstig bevaringsstatus

Oversigt over arter med ugunstig/ukendt bevaringsstatus i område 29:

Stavsild (1103 – vurderet ugunstig)

Spættet sæl (1365 - ukendt)

Fugle	Trusler	Indsats/type
Klyde, ynglefugl (vurderet ugunstig)	Prædation, hydrologi, manglende afgræsning	Naturplan
Havterne, ynglefugl	Prædation, hydrologi, manglende afgræsning	Naturplan
Lysbuget knortegås, trækfugl (vurderet ugunstig)	Udvaskning af næringsstoffer ift. ålegræs, tilgroning af strandenge	Vandplan, husdyrlov, afgræsning

Oversigt over arter/naturtyper med gunstig bevaringsstatus i område 29:

Odder (1355) & hjejle (vurderet gunstig)

Bilag 6: Beredskabsplan

Beredskabsplan for Elsøvej 115, 7900 Nykøbing Mors

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med dette formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivende miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte m.m. og skal udleveres til indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand og lignende.

Beredskabsplanen findes i forrummet til stalden.

Telefonnumre

Følgende kontaktes på telefon

	Man- til fredag 08.00 – 15.30	Man- til fredag 15.30 – 08.00	Lør- Søn- & helligdage hele døgnet
Miljømyndighed	99 70 70 00		
Falck	112		
Lægevagt	70 15 03 00		
Landbocenter	96 15 30 00		
Dyrlæge	97 74 14 11		
Elektriker	97 74 43 11		
Smed/VVS	97 74 41 11		
Thy/Mors Energi	96 70 22 00		

Ejer Thomas Bennedsgaard på telefonnummer tlf. 21 48 13 15.

Medhjælpere:

- Kenneth tlf. 51 75 97 17.
- Morten tlf. 51 75 97 16.
- Jørgen tlf. 51 75 97 15

Brand- og evakueringsinstruks

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp. Der findes ca. 6 pulverslukkere på ejendommen.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

- ◆ Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- ◆ Hvad der er sket og at det er en gårdbrand.
- ◆ Er der tilskadekomne – hvor mange
- ◆ Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt ejeren Thomas Bennedsgaard på telefonnummer tlf. 21 48 13 15.

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde, hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr olie, trykflasker.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskort (maskinhus).

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og vis vej. Udlever denne mappe sammen med kortmaterialet (situationsplan).

Oplys endvidere:

- ◆ Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.
- ◆ Hvor det brænder
- ◆ Brandens omfang
- ◆ Hvor der er adgangsveje

Instruks i tilfælde af gylleudslip

Ved akut gylleudslip følges nedenstående procedure

Find årsagen til gylleudslippet og søg det stoppet hurtigst muligt.

Kontakt ejeren Thomas Bennedsgaard på telefonnummer tlf. 21 48 13 15.

Alternativt kontakt medhjælpere:

- Kenneth tlf. 51 75 97 17.
- Morten tlf. 51 75 97 16.
- Jørgen tlf. 51 75 97 15

Hvis ingen kontakt, fortsæt til næste punkt.

Kontakt en af nedenstående maskinstationer med henblik på at skaffe en slamsuger:

- ◆ Fredsø Maskinstation på tlf. 20 22 18 86.
- ◆ Morsø Maskinstation på tlf. 21 90 60 12.

Vurder omfanget af gylleudslippet. Forsøg at afgrænse forureningens omfang ved at afskære gyllen fra at løbe i vandløb og drænbrønde (situationsplan). Dette gøres ved at dæmme op for gyllen med jord i en halvmåneformet rende ud med nærmeste vej, så gyllen suges op herfra. Benyt gårdens rendegraver eller bobcat til at lave en jordvold. Findes dette materiel ikke på ejendommen, findes de på Mejerivej 10, 7900 Nykøbing Mors.

Er gyllen løbet i vandløb eller dræn – RING STRAKS 112

Kontakt endvidere Morsø Kommune på tlf. 99 70 70 00.

Oplys:

- ◆ Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- ◆ Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.

Lav herefter opdæmning af vandløbet med bigballer, jord, sand eller lign.

Modtag brandvæsen/miljøvagt og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet (situationsplan).

Instruks i tilfælde af kemikalie- og oliespild

Ved akut kemikalie- og oliespild følges nedenstående procedure.

Find årsagen til kemikalie- og oliespild og søg det stoppet hurtigst muligt.

Kontakt ejeren Thomas Bennedsgaard på telefonnummer tlf. 21 48 13 15.

Alternativt kontakt medhjælpere:

- Kenneth tlf. 51 75 97 17.
- Morten tlf. 51 75 97 16.
- Jørgen tlf. 51 75 97 15

Forsøg at afgrænse forureningens omfang ved at afskære kemikalierne og olien fra at løbe i vandløb og drænbrønde.
Sug eller grav det op.

Er oliespild løbet i vandløb eller dræn – RING STRAKS 112

Oplys:

- ◆ Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.
- ◆ Hvad er der sket og hvor meget der er løbet ud.

Lav herefter en opdæmning af vandløbet eller rørledning med bigballe, jord eller sand (situationsplan).

Modtag brandvæsen/miljøvagt og vis vej. Udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

Stophaner / hovedafbrydere

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder m.v. skal ligeledes noteres på kortet over ejendommen (situationsplan).

Vand

- ◆ Hovedhave sidder v. rørledning indkørselen mod øst. (situationsplan)

Elektricitet

- ◆ Hovedafbryder og el-tavle sidder i foderladen (situationsplan).

Husdyrgødning

- ◆ Afbryder sidder ved procestank/fortank (situationsplan).

Bilag 7 Beplantningsplan

